

Asia: Lapuan Lamminnevan tuulivoimaosayleiskaava

Lapuan kaupunki
asemakaavoitus@lapua.fi, kirjaamo@lapua.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fortum Power and Heat Oy suunnittelee 37 voimalan Lamminnevan tuulivoimapuistoa Etelä-Pohjanmaalle Lapuan ja Seinäjoen rajalle. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 m. Hankealueen pinta-ala on n. 5500 ha. Sähköverkkoliityntä on alustavasti suunniteltu toteutettavan ilmajohdolla joko Seinäjoen sähköasemalle tai uuden Fingridin sähköaseman kautta. Sähkön siirron vaihtoehdot tarkentuvat hankesuunnittelun edetessä. Lausunto on samansisältöinen kuin Luonnonvarakeskuksen hankkeen YVA-selostuksesta antama lausunto.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Lamminnevan tuulivoimahanke sijoittuu alueelle, jossa esiintyy selvitysten perusteella sellaisia eläinlajeja, joiden suojeluun ja elinympäristöihin tulee kiinnittää erityistä huomiota hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Selostuksen mukaan hankealueella sijaitsee kaksi metson soidinaluetta. Vaikka varsinaista rakentamista ei ole suunniteltu näiden alueiden päälle, hankkeen toteuttamisesta aiheutuvat elinympäristön pirstoutuminen sekä lisääntynyt häiriö voivat heikentää soidinten toimintaedellytyksiä. Selostuksessa kerrotaan, että soidinalueiden (myös teeren osalta) tilanne tullaan tarkistamaan keväällä 2025 koko hankealueella ja selvityksen tulokset huomioidaan hankkeen jatkosuunnittelussa.

Selostuksessa kerrotaan, että kummassakin toteuttamisvaihtoehdoissa (VE1 ja VE2) yksi tai useampia tuulivoimaloita sijoittuu alle 500 m etäisyydelle hankealueen itäosaan rajatun soidinalueen reunoilta. Lisäksi alueella on mahdollisesti riekon reviiri, joka sijoittuu lähelle suunniteltua voimalaa. Luke näkee, kuten selostuksessakin todetaan mahdolliset vaikutukset metsoon ja riekkoon edellyttävät huolellista suunnittelua erityisesti rakentamisen ajankohdan ja voimaloiden sijoittumisen osalta.

Selostuksen mukaan alueella on tehty havaintoja karhuista, ja myös pentueista on merkkejä. Selostuksessa arvioidaan, että rakentamisvaiheen melu ja ihmistoiminnan lisääntyminen voivat erityisesti karhupentueiden osalta aiheuttaa häiriötä niiden elinalueilla. Tämän vuoksi karhuihin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan selostuksessa kohtalaisen kielteisiksi. Muihin suurpetoihin, kuten susiin ja ilveksiin, vaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Luke huomauttaa, että karhun tiedetään olevan herkkä häiriöille (esim. Moen ym. 2012, Nellemann ym. 2007). Luke näkee, että tehtyjen selvitysten mukaan hankealueella vaikuttaa olevan merkitystä karhun elinympäristönä ja lisääntymiselinympäristönä. Luke huomauttaa myös, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille.

Luke huomauttaa, että karhut pesivät yleensä vähintään 1–2 km etäisyydellä ihmisaktiviteeteista (tiet, asutus, teollinen toiminta) (mm. Linnell ym. 2000). Ruotsissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että ihmishäiriö ei vaikuta ainoastaan siihen missä karhut pesivät vaan myös siihen, minkä tyyppisissä pesissä ne pesivät. Lähempänä häiriötä pesivät karhut suosivat pesiä, jotka joko sijaitsivat vaikeammassa maastoissa tai olivat vaikeampia löytää maisemasta (Sahlén ym. 2011). Luke huomauttaa, että pentujen syntymän jälkeinen ajanjakso on myös erityisen herkkä. Tällöin vielä avuton, emän hoivaa tarvitseva pentue liikkuu pesän ympäristössä ja pesän hylkäämiseen johtava häiriö voi aiheuttaa pentukuolleisuutta. Selostuksessa kerrotaan, että hankkeen rakennuspaikoilla ei ole luontoselvityksissä tehty havaintoja suurpedoista tai niiden pesimisestä. Luke huomauttaa, että suurpetojen pesintään liittyviä havaintoja on hyvin haastavaa tehdä ilman merkittävää panostusta maastotöihin. Luke näkee, että selostuksessa tulisi käsitellä huolellisemmin hankkeen mahdollisia vaikutuksia karhulle huomioiden sen, että karhu pesäpaikkaa valitessaan tutkimusten mukaan etsii etäämmällä ihmisaktiviteeteista ja rakenteista, kuin selostuksessa ehdotettu 200 m minimihäiriövyöhyke.

Luke huomauttaa, että totumisesta tuulivoimaan, ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä. Luke huomauttaa, että olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, eläimet voivat esim. käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita. On hyvä huomioida myös se, että elinympäristön tuhoutuminen tai heikkeneminen siinä mittakaavassa, että yksilöt vaihtavat sijaintia, on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.

Kuten selostuksessa todetaan, tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme, on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta eri lajien osalta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Tehtyjen selvitysten perusteella Luke näkee, että hankealueella on mahdollisesti merkitystä karhun elinympäristönä ja lisääntymiselinympäristönä.

Luke näkee, että hankkeen vaikutuksia alueella eläville karhuille tulisi arvioida parhaan olemassa olevan tiedon mukaan ja tehdyt johtopäätökset tulee perustella huolellisesti ja perustaa olemassa olevaan kirjallisuuteen ihmishäiriöiden mahdollisista vaikutuksista karhulle. Luke näkee, kuten selostuksessakin todetaan, mahdolliset vaikutukset metsoon ja riektoon edellyttävät huolellista suunnittelua erityisesti rakentamisen ajankohdan ja voimaloiden sijoittumisen osalta. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaakin siten poiketa tästä selostuksessa annetuista arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 17.04.2025 klo 15:42:32.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: